

**Till
Statsrådsberedningen
103 33 Stockholm**

**Synpunkter framförda av nätverket Europaforum Norra Sveriges representanter,
Jens Nilsson och Robert Forsberg, under hearing den 23 juni 2009.**

Inledning: Vi i inom Europaforum Norra Sverige är mycket nöjda med den dialog som förts med politiska företrädare i framtagandet av Östersjöstrategin och ser att många av de synpunkter som vi lämnat på vad som är Östersjöområdets utmaningar och vilka strategiska satsningar som vi anser är viktigast finns omnämnda i strategin. Vi kan aktivt bidra till Europas tillväxt, och ser att våra möjligheter till detta på flera håll tagits i beaktande. Att strategin nämner vilka strategiska insatser som följs av åtgärder med ansvariga för genomförandet, det är bra.

Vi vill poängtera att det borde tydliggöras vilken roll regioner skall ha. Strategin nämner många stakeholders men inte regioner - och som företrädare för den lokala och regionala nivån anser Europaforum Norra Sverige att dessa nivåer skall ges en tydlig roll då dessa nivåer är betydelsefulla för att framgångsrikt kunna genomföra och förverkliga strategin. Utveckla gärna det arbete som sker redan idag genom Nationellt Forum.

Vi vill också påminna om att arbetet med en strategi för Östersjöregionen måste vara en del av den gemensamma sammanhållningspolitiken. Det är sammanhållningspolitiken med strukturfonderna som verktyg, som ska vara den grundläggande politiska insatsen.

En hållbar region:

Bra att Östersjöstrategin lyfter regionens potential att bli ledande inom förnyelsebar energi och biobränsle. En ökad ekonomisk aktivitet i Östersjöområdet och de långa avstånden ställer krav på effektiva och miljömässigt hållbara transportsystem. Här finns ett behov av att utveckla Östersjöregionen till en testarena för andra generationens biodrivmedel från skogsråvara.

Skogen som långsiktig hållbar resurs behöver utvecklas, dels där en ökad tillväxt garanterar en högre försörjningsgrad, men även ett större globalt ansvarstagande för att binda klimatgaser.

Blomstrande region:

Gällande den del i Östersjöstrategin som behandlar tillväxtfrågor är det bra att man så tydligt kopplar ihop hälsa och tillväxt. Människor - om färre i de norra delarna – är vårt främsta resurskapital för att utveckla och skapa tillväxt och välfärd för oss boende i Östersjöområdet. Att satsa på FoU, entreprenörskap, ungt entreprenörskaps – som nämns i strategin ger positiva effekter för den ekonomiska utvecklingen samt att satsa på hållbar energiförsörjning vilket är viktigt för norra Sveriges basindustrier. Vi ser stora möjligheter för norra Sverige med våra naturresurser att investera än mer i förnybara energislag som inte bara ger miljöförbättringar utan också hållbar tillväxt.

Andra goda exempel som ger förutsättningar för tillväxt som kan nämnas är de kreativa näringarna.

EXEMPEL

Det skrivs också en del i strategin om att utveckla design och miljöteknik som regionens starka kort. Tyvärr återfinns inte det som något förslag på ”flaggskepp” – alltså konkreta insatser i strategin.

Det finns ett förslag till flaggskeppsprojekt där Sverige med sitt kunnande inom vattenbruk, borde kunna ta en ledande roll. Här kan vi ta tillvara all den kunskap vi byggt under den tid vi kompenserat de reglerade älvarna. Dessa är också lämpliga miljöer för en utveckling av vattenbruket. (Bifogar en mera utförlig text om vattenbruk).

I avsnitt om forskning föreslås att för att få bästa möjliga utfall av forskningsmedlen så bör man satsa på de forskningsmiljöer som redan idag är starka. För norra delen av Sverige kan det innebära en utveckling av spetskunskap inom den traditionella basindustrin, naturresursbaserade värdekedjors potential för att skapa jobb och tillväxt tas tillvara – till exempel inom områden som elektronik, de kreativa näringarna, hälsa och tillväxt m.m.

Attraktiv region:

Bra att strategin adresserat tillgänglighetsfrågan för våra norra områden i Östersjöområdet. För att stimulera fri rörelse av människor, kapital, varor och tjänster krävs strategiska satsningar på ett sammanhållet och fungerande transportsystem i hela Östersjöområdet. Långsiktigt måste vi skapa förutsättningar för ett klimatsmart transportsystem. Ett system där långa tunga transporter i huvudsak nyttjar järnväg och sjötransporter. Det innebär en snabbare och kraftfullare utveckling av infrastruktur för detta.

De tidigare nord – syd tänkandet måste kompletteras med ett öst – västligt, där inte bara EU-länder utan även icke EU-länder, måste finnas med i de strategiska ställningstagandena. Det är inte bara strategiskt viktigt för norra Sveriges konkurrenskraft utan för hela EU att infrastrukturens satsningar görs på flaskhalsar som Botniska korridoren och Northern Axis. Det ger möjligheter till transportalternativ till Ryssland/Asien och dessa marknader. Bra att dessa strategiska satsningar omtalas som viktiga för Östersjöstrategins förverkligande. Kompletterat med satsningar som ger tillgång till de stora norska hamnarna (Trondheim och Narvik) ger det förutsättningar för en tillgänglig region. Det är nu viktigt att nödvändiga resurser satsas för att förverkliga dessa.

Vi instämmer i EU kommissionens skrivningar om att relationen med Ryssland bör stärkas. Det bör ske genom det redan befintliga samarbetet med den Nordliga dimensionen. Det svenska ordförandeskapet i EU och i Barentssamarbetet kan bidra till att partnerskapet inom Nordlig Dimension för transport och logistik verkligen implementeras. För norra Sverige och för hela Östersjöområdet är detta av stor vikt ur ett tillväxtperspektiv.

Säker region:

I strategin definieras trafficking som ett av regionens stora problem. Tyvärr presenteras ingen åtgärd för att motarbeta/förhindra trafficking. Europaforum norra Sverige anser att strategin är alldeles för svag på den punkten och föreslår att svenska regeringen arbetar för att konkreta åtgärder (kopplat med åtgärder mot organiserad brottslighet) ska finnas i strategin.

Avslutningsvis:

- Svenska regeringen har nu med sitt dubbla ordförandeskap – i den Europeiska Unionen och i Barentssamarbetet möjlighet att arbeta för att påbörja implementeringen av Östersjöstrategin i nära samverkan med Ryssland inom den Nordliga Dimensionen.
- För att Östersjöstrategin skall realiseras är det fortsatt viktigt att involvera den regionala och lokala nivån i hela processen med framtagandet, implementering. För oss i norra Sverige anser vi det mycket angeläget att aktivt delta i genomförandet.
- EU-kommissionen måste ha det övergripande ansvaret för implementeringen av Östersjöstrategin och dess handlingsplan.
- EU:s sammanhållningspolitik jämte andra finansiella resurser som står till förfogande är mycket viktiga instrument för att genomföra strategin och handlingsplanen
- Låt Östersjöregionen bli en testarena inom områden som skapar hållbar tillväxt och välfärd för människor i Östersjöområdet.
- Nord /sydliga kommunikationsleder måste kompletteras med öst / västliga kommunikationslösningar för att få ett effektivt transportsystem.
- Väl definierade åtgärder för att förhindra trafficking är ett måste för att uppnå en säker östersjöregion.

För Europaforum Norra Sverige

Jens Nilsson, ordförande

Robert Forsberg, rapportör

Bilaga 1.

Sverige kan ta en ledande roll i utvecklingsarbetet av ett hållbart vattenbruk i Östersjöregionen

Globalt är vattenbruket den i särklass snabbast växande livsmedelssektorn, detta har inneburit att snart var annan fisk som konsumeras är odlad. Produktionen av fisk är idag så stor att ny teknik och alternativa foder med mindre fiskmjöl och fiskolja måste utvecklas för att vidare utveckling av vattenbruket skall kunna ske på ett hållbart sätt. Trots att Sverige är ett litet vattenbruksland med förhållandevis låg produktion har vi en lång vattenbruksbakgrund. I dagsläget odlas främst regnbåge, mussla och röding men nya arter som abborre och gös kan också ha en framtid. Odlingen av fisk i Sverige sker först och främst i kassar, men även damm och trågodlingar förekommer. Störst utvecklingspotential för odling har de reglerade kraftverksmagasinen, där tillförseln av näring från en kassodling hjälper till att restaurera de av undernäring havererade ekosystemen. För mer info om detta se utredningen ”Det växande vattenbrukslandet ” SOU 2009:26.

För att kunna utnyttja vattenbrukets stora utvecklingspotential krävs det att vi använder oss av hållbara produktionsmetoder för att komma tillrätta med de problem som övergödning och utfiskning av foderfisk skapar.

Sverige väljer att göra detta genom att se på östersjöns tillrinningsområden och själva östersjön samt dess näringsämnen ur ett kretslopps perspektiv genom att, ta där det finns mycket och tillföra där det finns lite och behövs.

För att lyckas brottas vi med tre problem, ”Miljö, Foder och Marknad”. ”Miljö” näringsläckage från en fiskodling måste tas upp i odlingsområdets ekosystem utan att skapa problem eller spolats ut i östersjön. ”Foder”, näringsämnena (fosfor och kväve) i fodret måste komma från de övergödda delarna av östersjön men inte från fisk. ”Marknad” konsumenten måste kunna hitta den hållbart producerade fisken och köpa den. Dessa problem är de samma runt hela östersjöregionen.

Dessa tre problem har vi för avsikt att lösa genom en serie projekt som samtidigt uppfyller programmets långsiktiga miljömål för ett hållbart vattenbruk i sötvatten. Projekten är alla kopplade till varandra i ett nationellt och internationellt nätverk. Vissa av dessa projekt är direkt kopplade till de svenska oligotrofa regleringsmagasinen men kunskapen kan lätt överföras till andra odlingsbetingelser. Andra projekt avser att lösa problem som är gemensamma för fiskodling i för hela Östersjöregionen.

Genom dessa projekt och tillsammans med de nätverk av nationella och internationella forskningsmiljöer, statliga organisationer, myndigheter, verk, kommunala och regionala aktörer, entreprenörer samt de icke statliga organisationerna projekten representerar, vill vi visa att vår region är kvalificerade att ta en ledande roll för ett för hållbart vattenbruk i Östersjöregionen.

Europaforum Norra Sverige är ett partnerskap bestående av politiker som företräder den lokala och regionala nivån i norra Sverige. Syftet är att öka kunskapen och medvetenheten om europapolitiken hos de politiska organen i de fyra nordligaste länen samt att påverka denna i de delar den berör norra Sverige. Europaforum fokuserar på EU:s regionalpolitik, kommunikationer och infrastruktur, FoU och klimat, energi och miljö.